

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XII. An sit licitum gaudium de malo alicujus, aut id desiderare sub
ratione boni, aut tristari de bono proximi ob aliquod commodum
temporale?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

tur mutatione voluntatis efficacis in simplicem, ac inefficacem affectum, id quod erat mortale non solum non est mortale, sed aliquando etiam opus virtutis; Postea *num. 11*. Confirmat à contrario ex affectu simplicis displicentiæ, & efficaci voluntate sic peccatis, cui displicet auditio missæ displicentiâ efficaci, seu causante missæ omissionem, e contra non è simplex displicentia mortalis de auditio-
ne missæ, quia auditio est laboriosa, dummodo audiat missam. Ita ille.

Affertio Lessij, Vasquezij, & Sporer quatenus concedit etiam gaudium de re materialiter mala prout causa est effectus boni esse licitum, aut saltem non ef-

se mortale patitur non levem difficultatem, nam reduplicativa prout, aut quatenus opus materialiter malum est causa boni effectus, vel appellat etiam supra opus materialiter sumptum, ita ut hoc sit objectum materiale, formale vero adæquatum sit effectus bonus, vel vero *ly prout* appellat solum effectum bonum, ita ut hic solus sit tam objectum formale, quàm materiale: hoc secundum est licitum, siquidem gaudium, aut desiderium simplex præcisè pro objecto habet merum bonum: si dicatur primum, id universum sustineri non posse constat ex §, sequente. Sit ergo.

§. XII.

An sit licitum gaudium de malo alicujus aut id desiderare sub rationi boni, aut tristitia de bono proximi ob aliquod commodum temporale.

§41. **A**ffirmativa responsio fuit plurimum Authorum, uti colligitur ex tribus sequentibus propositionibus prescriptis ab Innocent. XI. nempe ex 13. ita Sonante, *si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alterius trisitari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci appetitu appetere, & desiderare, non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod emolumentum temporale.*

Attribuitur Pal. p. 1. tr. 6. D. 4. p. 1. *num. 11.* cui subscribit Diana p. 3. tr. 6. *Resol. 84. & p. 5. tr. 13. Resol. 99. vers. non desinam,* & ex 14. quæ sic habet: *Licitum est absoluto desiderio cupere mortem Patris, non quidem ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obvencura est pinguis hereditas. Et ex 15. Licitum est filio gaudere de parricidio parentis*

de se in ebrietate perpetrato propter ingen-
tes divitias inde ex hereditate conse-
cutas.

842. Pro Quæstionis intricatæ eno-
datione supponendum est quosdam AA.
falsò putasse damnatas propositiones in-
ferri ex S. Th. ideo omnium primo pro-
ponenda est doctrina S. Thomæ varijs in
locis expressa. Primò 2. 2. q. 76. Art. 1.
Si autem aliquis imperet, vel optet
malum alterius sub ratione boni, sic est
licitum, nec erit maledictio per se lo-
quendo, sed per accidens: quia princi-
palis intentio dicentis non fertur ad ma-
lum, sed ad bonum: contingit autem
malum aliquod dici imperando, vel op-
tando sub ratione duplicis boni. Quan-
doquidem quidem sub ratione justitiae: &
sic Judex licitè maledicit illum, cui
precipit justam pœnam inferri. Et sic
etiam Ecclesia maledicit anathemati-
zando: sicut & Propheta in scripturis
quandoque imprecantur mala peccatori-
bus quasi conformantes voluntatem suam
divinæ Justitiæ, licet hæc imprecatio-
nes possint etiam per modum prænuncia-
tionis intelligi. Quandoque vero dicitur
aliquod malum sub ratione utilis,
puta cum aliquis optat aliquem peccato-
rem pati aliquam ægriitudinem, aut
aliquod impedimentum vel ut ipse me-
lior efficiatur, vel ut saltem ab aliorum
nocumento cesset.

Secundò in 3. dist. 30. q. 1. Art. 1. ad

4. quia Charitas ordinem habet, & plus
debet diligere quisque se, quam alium,
& propinquos, quam extraneos, &
amicos, quàm inimicos, & bonum
commune multorum, quam bonum pri-
vatum unius; potest aliquis salvâ Cha-
ritate optare malum temporale alicui,
& gaudere, si contingat, non in quan-
tum est malum illius, sed in quantum
est impedimentum malorum alterius,
quem plus tenemur diligere, vel com-
munitatis, aut Ecclesiæ. Similiter de
malo etiam ejus, qui in malum tempo-
rale incidit, secundum quod per malum
pœnæ impeditur frequenter malum cul-
pæ ejus. Præmittit autem ibidem, quod
Charitas attendat ad bona gratiæ per se, ad
bona autem temporalia per accidens, in
quantum hæc ad illa ordinantur: bona
temporalia in diversis possunt se invicem
impedire, quia prosperitas unius inducit
adversitatem alterius, unde quia Charitas
ordinem habet, ex ordine hoc dedu-
cit S. Th. an & quando prosperitas unius
præferenda est adversitati alterius, aut
econtra.

Post allatum textum de ordine Cha-
ritatis de bonis gratiæ sic pergit: Sed bo-
na gratiæ mutuo se non impediunt, quia
spiritualia bona à pluribus integrè posside-
ri possunt. Et ideo quantum ad hoc nul-
lus salvâ Charitate potest malum alteri
optare, vel de malo gaudere, nisi in
quantum in malo culpæ, vel damnatio-
nis alicujus relucet bonum divinæ justiti-
æ.

zie, quod plus tenetur diligere, quam aliquem hominem. Sed hoc non est per se de malo gaudere sed de bono, quod adjunctum est ei malo.

843. Ordo, quem Charitas in diligendis proximis servare debet fundatur in ista regula, quod quisquis suum proximū præ alio debeat diligere, qui ipsi, nempe diligenti, & DEO est conjunctior, ita omnes cum S. Th. 2. 2. *quæst.* 26. *a.* 6. ubi contra aliquos probat, quod hæc inæqualitas amoris esse debeat non solum quoad effectum, sed etiam in affectu, seu animo.

Hinc Angelicus in hac quæstione descendit ad particulares proximos, ostenditque ex allata regula quis præferendus sit alteri juxta rectam rationem: unde quia hæc dicitur ut quisquis se in dilectione sui præferat alteri, & propinquis extraneis, sequitur rectè poni ab angelico cit. *a.* 1. *ad* 4. ordinem, quo proximus sit amandus.

Ex hoc sequitur altera regula de ordine servando inter ipsa objecta: quo enim objectum unum est altero dignius, eo magis meretur amari præ altero. Hinc vita proximi præfertur emolumento temporali nostro, ita ut pro ejus conservatione pauperi extremè indigenti etiam de necessarijs statui sit succurrendum juxta receptam sententiam, hunc ordinem prævertit appetens mortem proximi, aut de illa gaudens ob suum temporale emolumentum. E contra est conforme Charitati optare mortem ob bonum præstantius quam sit vita e. g. ob DEI gloriam, ob salutem animæ, ob bonum publicum; Charitatis enim ordo

postulat vitam propriam his boni postponi, & bonum Spirituale bono cuius temporali, hinc, ut infans in vitæ periculo constitutus baptizetur, teneor cum vitæ periculo conferre B. p. ipsum.

Nec unquam D. Th. locis numero priore allegatis oppositum sentit, cum nunquam asseruerit grave malum proximo posse optari sub ratione boni exigui; Ratio est, quia ut liceat optare malum sub ratione boni, debet affectus talis esse conformis legi Charitatis, nequit autem esse conformis nisi bonum illud intentum præponderet malo illius, cui id desideratur. Unde S. Th. in *Disp.* 4. *de Charitate* *a.* 8. *ad* 10. tres solas causas proponit apud Didacum Hurtad. in *Reformata Theolog. Dissert.* 8. *n.* 8. ob quas possumus illis, quas ex Charitate diligimus, velle, aut inferre aliquod malum, Primo quidem propter eorum correctionem. Secundo, in quantum aliquorum temporalis prosperitas est in detrimentum alicujus multitudinis, vel etiam totius Ecclesie. Tertio, ad servandum ordinem divine justitie.

Pariter ut malum proximi queat considerari sub ratione boni utilis, hoc debet esse medium consequendi aliud majus bonum eidem ipsi, cum malum desideratur, e. g. ut si peccator est, se emendet aut ut inde alia lucra Spiritualia eveniant, aut ut impediatur nocumenta aliorum, quos plus debemus diligere, ita cit. Hurtad.

Similiter in textu altero ad 4. gaudia, & desideria regulat juxta ordinem Charitatis præsentis gradus Charitatis per-

personarum, & bonorum, quæ dum se mutuo impediunt, debemus antepone.

844. Nulla ex damnatis potest deduci ex Doctrina S. Th. si petas quid in ijs à Pontifice damnatur. Resp. 1. Damnari quod doceant licitum esse directum, ac immediatam desiderium mortis proximi, aut gaudium de illa, aut tristitiam de vita ob commoda temporalia, invertunt enim debitum ordinem Charitatis; & insuper secunda, ac tertia continet doctrinam non solum contra Charitatem, sed etiam contra pietatem obligantem ad parentes præ cæteris esse diligendos.

Et cum S. Thomas loco secundo allegatus utatur particula reduplicativa in quantum, sciendum, quod etsi in reduplicativis interveniat materiale, & formale, attamen reduplicatio non fit supra materiale, sed formale, unde, dum pronunciat, quod licitum sit desiderium inefficax mali temporalis, & gaudium de eodem, si alteri contingat, non in quantum est malum illius, sed in quantum est impedimentum malorum alterius, desiderium, & gaudium solum fertur immediatè ad formale, nimirum ad bonum alterius; sicut appetens dulce, ut dulce, non est appetit materiale, sive subiectum dulcedinis, sed ipsam dulcedinem ita Cardenas Diff. 10. num. 16. unde admittit num. 26. hanc propositionem: *Filius licitè gaudet de morte patris quatenus est commoda sibi*, sic enim gaudium non cadit supra materiale nempe mortem, sed supra solum commoditatem inde resultantem: æquivalet enim huic propositioni: *Filius præsuppositâ morte patris, gaudet*

de commodo suo. E contra in damnatis desiderium, & gaudium immediatè fertur in mortem proximi, & tristitia in vitam, non autem sistit in proprio commodo consecuto ex morte.

Si AA. propositionis 13. illam Conditionalem, *si cum debita moderatione facias*, exposuissent, quanta debeat esse moderatio, videlicet ne gaudium immediatè sit de ipsa morte sed de utilitate sola ex morte reportata, ejusmodi gaudium aut desiderium mortis non foret damnabile, cit. Hurtad. num. 20. Dominicus Viva ad hanc propositionem num. 4.

845. Dices si licitum est gaudium de commodo v. g. de divitijs acquisitis ex delicto v. g. parricidio commisso in ebrietate, uti fatentur omnes, etiam licebit gaudere de ipso delicto puta parricidio, ut fuit causa divitiarum, perinde enim est gaudere de divitijs acquisitis ex parricidio, ac gaudere de ipso parricidio, ut fuit causa illarum, ita Vasq. 1. 2. D. 111. num. 8. & 10. Pal. p. 1. traç. 2. D. 2. p. 10. §. 2. num. 10. dicens licitum esse gaudere de pollutione ob effectum inde secutum: & num. 11. concedit de fornicatione, homicidio, & alijs peccatis fas esse delectari, quatenus fuerit causa alicujus boni; id ipsum tradit Less. lib. 4. de Just. cap. 3. num. 105. scilicet fas esse gaudere *de ipsamet etiam causa* propter effectum bonum, uti retuli n. 840.

Respond. Negando assumptum cum probatione, effectus enim ex mala causa secutus e. g. Filius habet bonitatem absolutâ distinctam à sua causa, idcirco potest amari, & Pater de eo gaudere, quin amor, & gaudium terminetur ad causam ejus, sic

David

David gavisus est de Filio suscepto ex adulterio, quin gavisus fuerit de adulterio, Joseph est gavisus de principatu Ægypti, sine gaudio de sui venditione.

Quapropter separant communiter AA. gaudium de bono effectu à gaudio terminato ad ejus causam: ajuntque primum esse licitum, secus secundum, ita cit. Hurtad. à *nu.* 49. concedens *n.* 51. quod supposito adulterio, aut parricidio sit licita lætitia de bonis inde resultantibus,

sicut est Sanctum gaudium de Christi adventu supposito Adæ peccato, quod non placet, sed omnes detestamur. Merito igitur sub fin. *num.* 841. dixi esse non levem difficultatem an gaudium ordinatum ad bonum effectum ex causa mala convertatur quoad licitatem cum gaudio terminato ad causam malam sive ad peccatum *ut causa fuit boni effectus.*

* *
*

§. XIII.

Plura quæsitæ de damnatis 13. 14. & 15. propositionibus expediuntur.

846. **Q**UÆR. I. An careat culpa desiderium, quo quis desideret alteri malum aliquod temporale v.g. agritudinem, aut etiam mortem ob bonum ingens Spirituale v.g. ut se emendet, vel ne vivat cum periculo damnationis, vel ne saltem peccata continet, evadatque graviolem damnationem. Respondent communiter affirmativè Doctores cum S. Thoma *num.* 842. citato, quia tunc principalis optantis intentio fertur non ad malum peccatoris, sed potius ad ejus bonum, minus enim malum comparatione majoris vitandæ habet rationem boni.

Limita, ut procedat Responso, quando prudenter judicatur medijs minoribus hominem, cui optatur malum, emendari non posse, secus foret pecca-

tum, medicus enim peccat jubens pedem abscindi agro, si remedio leniore curare potest. Ut ergo oprans citrà metum culpa procedat, adjiciat Conditionem exceptivam: *Nisi aliâ commodiore viâ bono Spirituali proximi Deo providere placeat.*

Colligitur I. Juste desiderari mortem Christianitatis hostibus, ut Turcis, & Ecclesiæ Romanæ persecutoribus ut hæreticis ex fine nè Christiani, res Catholica, cultusque divinus opprimatur, ac habeat tranquillitatem Reipublica Christiana, & Catholica: Undè ipsa Ecclesia orat in una Collecta *ut gentes paganorum, & hæreticorum dextera ipsius potentia conterantur*: expressit id ipsum S. Th. in suo textu allegato *num.*